

Drs. W. Smit

No. 5.17

**BEDRIJFSRESULTATEN
VAN DE BEROEPSVISSERIJ
IN DE FRIESE BINNENWATEREN
1966 T/M 1970**

Lib
5.17A angl

Mei 1972

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Visserij

390735

Inhoud

WOORD VOORAF	Blz.	5
SAMENVATTING		7
HOOFDSTUK I	INLEIDING	9
	§ 1. Karakteristiek van de bedrijfstak	9
	§ 2. Structuurwijzigingen in de jaren zestig	10
HOOFDSTUK II	BEDRIJFSRESULTATEN	12
	§ 1. Omvang en methode van onderzoek	12
	§ 2. Vangsten en besommingen	12
	§ 3. Kosten en arbeidsinkomen	17
	§ 4. Schommelingen in vangsten en besommingen in de loop van het jaar	21
	§ 5. Het vistuig en de vangsten	21
	§ 6. Indexcijfers van het prijsverloop van aal en paling en snoekbaars in vergelijking met de prijsontwikkeling van nettengarens.	25
SUMMARY		27
TABELLEN		
1. In- en uitvoer van aal en paling, snoek en snoekbaars		10
2. Bedrijfsgegevens		12
3. Vangsten en besommingen gemiddeld per visser		13
4. Spreiding van het aantal vissers naar de besomming per visser		17
5. Percentage schubvis in de besomming		17
6. Gemiddelde besomming, kosten en arbeidsinkomen per visser		19
7. Spreiding van de bedrijven naar de totale kosten per visser		19
8. Spreiding van de bedrijven naar het arbeidsinkomen per visser		21
9. De hoeveelheid vistuig gemiddeld per visser per dag vissen		23
10. Vangsten ten opzichte van het gebruikte vistuig		23
11. Gemiddelde vangsten per visser per dag vissen		25
12. Prijsindexcijfers		26
GRAFIEKEN		
1. Samenstelling van de gemiddelde vangst per visser naar vissoort		14
2. Samenstelling van de gemiddelde besomming per visser naar vissoort		14

INHOUD (vervolg)

Blz.

GRAFIEKEN

3. Gemiddeld prijsverloop van aal en paling en van snoekbaars	16
4. Besomming per visser op de individuele bedrijven	18
5. Besomming per visser per week (voortschrijdend 2-weeks gemiddelde, 1966 t/m 1970)	20
6. Gemiddelde vangst en besomming per visser per periode in de jaren 1966 t/m 1970	22
7. Samenhang tussen aalvangst gemiddeld per fuik per dag en aantal fuiken gemiddeld per visser per dag vissen	24

Woord vooraf

Over de binnenvisserij in Nederland zijn gegevens omtrent de inkomens- en vermogenspositie uitermate schaars. Om toch enig inzicht te verschaffen in de uitkomsten van deze tak van visserij heeft de Afdeling Visserij van het Landbouw-Economisch Instituut, dank zij de gewaardeerde medewerking van een aantal Friese binnenvissers, enige gegevens verzameld over de jaren 1966 t/m 1970. Op grond van de opbrengst- en kostengegevens in de genoemde jaren, zoals deze door de vissers zijn opgegeven, zijn in deze publikatie de bedrijfsuitkomsten van de Friese binnenvisserij berekend.

Het onderzoek kan worden geacht een bruikbaar beeld te geven van opbrengsten, kosten en arbeidsinkomen in de binnenvisserij in Friesland, een tak van visserij die ongeveer 50 vissers omvat, voor wie de beroepsbinnenvisserij de enige of vrijwel de enige bron van inkomsten is.

De publikatie is getoetst aan het oordeel van een Commissie van Advies, bestaande uit de Heren:

Ir. Th.J. Tienstra (voorzitter), Den Haag

H. Elsenga, Bergum

J. Faddegon, Arnhem

Ir. H.G.J. Oudelaar, Utrecht

J. Poelman, Langweer

T. v.d. Veen, Drachten

D. Visser, Workum.

Van de waardevolle opmerkingen van de leden van de Commissie is dankbaar gebruik gemaakt.

Het onderzoek is verricht door drs. W. Smit van de afdeling Visserij van het Landbouw-Economisch Instituut.

De Directeur,

(A. Maris)

Den Haag, mei 1972

Samenvatting

De beroepsbinnenvisserij in Friesland omvat ongeveer 50 vissers en had in 1970 een totale produktiewaarde van ongeveer één miljoen gulden. De gemiddelde bruto-opbrengst per visser bedroeg in 1966 f 11 000,- en steeg tot f 23 000,- in 1970. Tot deze toeneming heeft vooral de gunstige prijsontwikkeling in 1970 bijgedragen, zowel van aal en paling als van snoekbaars. In dat laatste jaar werd 53% van de besomming verkregen uit de opbrengst van aal en paling en 47% uit schubvis.

Van de totale bruto-opbrengst was ongeveer 16% nodig ter dekking van de kosten, zodat voor de vissers gemiddeld een inkomen resteerde dat steeg van f 9 500,- in 1966 tot f 19 000,- in 1970.

De aal werd hoofdzakelijk in de periode april-september gevangen en in de laatste vier maanden van het jaar het grootste gedeelte van de schubvis (voornamelijk snoekbaars). In de maanden januari t/m maart was de besomming relatief gering en bestond vrijwel geheel uit de opbrengst van schubvis.

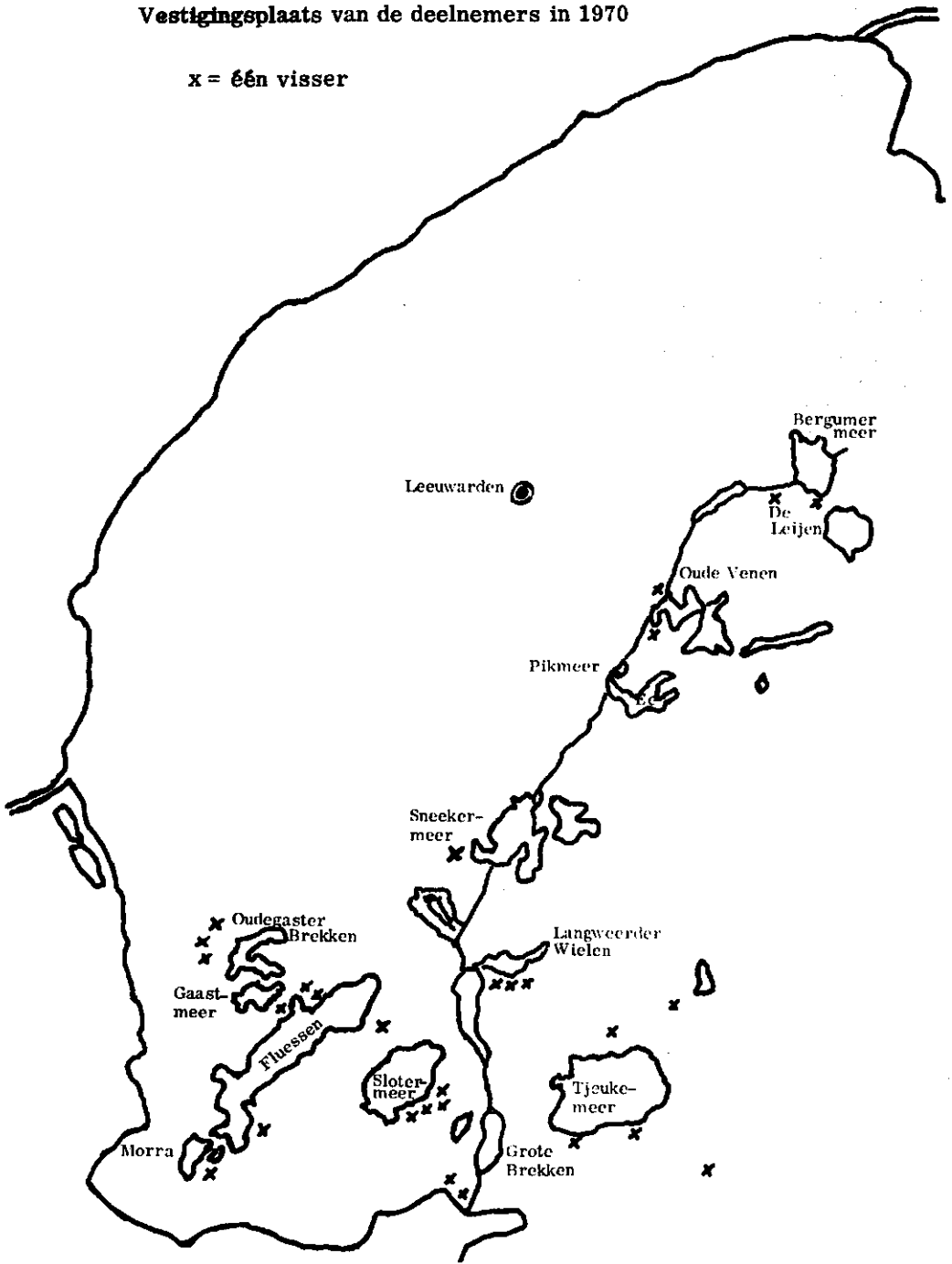
Het optimale aantal fuiken per man kon niet worden vastgesteld. Vermoedelijk spelen hierbij factoren als de aard van het viswater en de kwaliteit daarvan een rol. De indruk bestaat dat de vangst per fuik geringer is naarmate het aantal fuiken per visser groter is.

Totaaloverzicht van de bedrijfsresultaten gemiddeld per visser

	1966	1967	1968	1969	1970
Aantal meewerkende bedrijven	12	13	11	21	21
Aantal personen werkzaam	15	16	14	28	28
Gemiddeld aantal visweken	46	47	45	42	41
Resultaten gemiddeld per man					
Vangsten (kg):					
aal en paling	2 224	2 852	3 168	2 666	2 811
snoekbaars	1 772	1 731	2 187	2 813	2 992
overige	3 565	2 101	1 763	2 551	2 583
Totaal	7 561	6 684	7 118	8 030	8 386
Besommingen (gld.):					
aal en paling	5 857	7 860	8 764	7 719	12 159
snoekbaars	4 043	2 711	2 891	5 776	10 018
overige	1 259	936	769	721	759
Totaal	11 159	11 507	12 424	14 216	22 936
Kosten (gld.):					
afschrijving boten (taxatie)	205	220	235	250	265
overige kosten boten	268	375	373	466	727
netten, garens e.d.	747	807	801	1 251	1 861
pacht en vergunningen	272	272	438	417	448
diversen	200	209	120	265	307
Totaal	1 692	1 883	1 967	2 649	3 608
Arbeidsinkomen (gld.)	9 467	9 624	10 457	11 567	19 328
Totale kosten in % v.d.tot.besomming	15,2	16,4	15,8	18,6	15,7

Vestigingsplaats van de deelnemers in 1970

x = één visser

HOOFDSTUK I

Inleiding

§ 1. Karakteristiek van de bedrijfstak

De visserij in de binnenwateren wordt in Friesland uitgeoefend op boezemwateren (meren, vaarten) en andere wateren (polderwater). Volgens gegevens van de afdeling Sportvisserij en Beroepsbinnenvisserij van de Directie van de Visserijen stond in Friesland begin 1965, dus juist voor de periode van onderzoek, ongeveer 15 000 ha ter beschikking van de beroepsbinnenvisserij, al of niet te zamen met de sportvisserij 1).

Door beroepsvissers wordt in hoofdzaak gebruik gemaakt van de volgende vistuigen:

Aalvistuigen : aalfuiken, één- of tweevleugelig;
aalfuiken in combinatie met een dichtzet;
dobbers;
Schubvistuigen: visfuiken;
staande netten;
zegens.

De belangrijkste vissoorten zijn voor de meeste beroepsvissers aal en snoekbaars; andere vissoorten, waarvan snoek en baars kunnen worden genoemd, spelen een geringe rol in de totale besomming. De verkoop van de vangst heeft bijna uitsluitend plaats rechtstreeks aan handelaren. Verkoop aan particulieren (waaronder horecabedrijven en toeristen) speelt, volgens opgaven van de vissers, in de totale besomming slechts een kleine rol.

Welk aandeel de Friese binnenvisserij heeft in de uitgevoerde hoeveelheid aal en paling of snoek en snoekbaars (tabel 1) is niet bekend. Wel kan worden aangenomen dat het grootste gedeelte afkomstig is uit het IJsselmeer, dat dan ook ongeveer driekwart van de Nederlandse binnenwateren omvat.

1) B. Blom: Het gebruik van de Nederlandse rivieren en overige binnenwateren als viswater per 1 jan. '65; Afd. Sportvisserij en Beroepsbinnenvisserij van de Directie van de Visserijen, 's-Gravenhage 1967.

Tabel 1. In- en uitvoer van aal en paling, snoek en snoekbaars

x 1000:	1966		1967		1968		1969		1970	
	kg	gld.	kg	gld.	kg	gld.	kg	gld.	kg	gld.
Invoer:										
aal/paling, vers	2745	11234	2498	10502	3148	12749	3161	13564	3029	15015
aal/paling, ger.	2	5	3	27	2	17	6	37	8	47
snoek/snoekb.	82	178	48	142	40	117	19	66	55	175
Uitvoer:										
aal/paling, vers	1101	6488	1046	6627	1117	7540	1072	7464	1115	9448
aal/paling, ger.	285	1835	303	2055	357	2413	395	2732	366	2855
snoek/snoekb.	428	1798	400	1362	454	1534	444	2077	407	2691

Bron: CBS, In-, uit- en doorvoerstatistiek.

§ 2. Structuurwijzigingen in de jaren zestig

Verschillende oorzaken hebben geleid tot een drastische vermindering van het aantal beroepsbinnenvissers, zowel in Friesland als elders in het land. Daarbij speelden veelal de voor de meeste vissers bescheiden besommingen een rol. Een verhoging van de vangsten per man was in het algemeen niet mogelijk als gevolg van de beperkte oppervlakte (goed) viswater, waarbij de toenemende invloed van recreatie en sportvisserij zich liet gelden.

Ten einde de inkomenspositie van de beroepsbinnenvissers te verbeteren zijn door het Ministerie van Landbouw en Visserij in het kader van de "Saneringsregeling voor de beroepsvisserij op het Staatswater in Friesland" financiële bijdragen verleend in de vorm van uitkoopsummen. Van deze regeling werd in ruime mate gebruik gemaakt: 47 bedrijven werden uitgekocht 1) met naar schatting 36% van de toenmalige produktie. De regeling had, naast het beschikbaar komen van meer viswater per beroepsvisser, ook tot doel de mogelijkheden voor de sportvisserij te vergroten. Aan beide doeleinden heeft de regeling beantwoord.

Een en ander heeft ertoe geleid, dat het aantal beroepsvissers op de Friese binnenwateren aanzienlijk is gedaald. Voor 1970 kan het aantal beroepsvissers (met de binnenvisserij als hoofdberoep) in Friesland geschat worden op 50. De gezamenlijke besomming van deze vissers kan in 1970 worden getaxeerd op bijna een miljoen gulden, tegen ongeveer 0,6 miljoen in 1969.

Eveneens met het doel de sportvisserij meer mogelijkheden te verschaffen werd in 1969 een wijziging in de Visserijwet aangebracht die beoogt het mogelijk te maken de verhuur van bepaalde viswateren te splitsen: voor de aalvisserij zou de beroepsvisser de visrechten kunnen verkrijgen, terwijl sportvissers de rechten voor de visserij op schubvis in diezelfde wateren zouden kunnen verwerven. Voor het verlies van de mogelijkheid om op schubvis te vissen kan de desbetreffende beroeps-

1) Bron: Jaarverslag van de Directie van de Visserijen 1967, pag. 416

visser schadeloos worden gesteld door middel van een subsidie van het Ministerie van Landbouw en Visserij en de hengelaarsbonden. Voor zover bekend is van deze mogelijkheid nog slechts in geringe mate gebruik gemaakt 2).

2) Zie: Jaarverslag van de Directie van de Visserijen 1970, pag. 244

HOOFDSTUK II

Bedrijfsresultaten

§ 1. Omvang en methode van onderzoek

Aan het onderzoek werd - op basis van vrijwilligheid - in de jaren 1966 t/m 1970 door een wisselend aantal beroepsvissers meegewerkt. De aantallen bedrijven en vissers, waarvan de gegevens in deze publicatie zijn verwerkt, blijken uit tabel 2. De meewerkende vissers waren praktisch over het gehele Friese merengebied verspreid (zie het kaartje op blz. 8).

Tabel 2. Bedrijfsgegevens

	1966	1967	1968	1969	1970
Aantal meewerkende bedrijven	12	13	11	21	21
waarin:					
1 persoon werkzaam	9	10	8	14	14
2 personen "	3	3	3	7	7
Totaalaantal personen werkzaam	15	16	14	28	28
Aantal weken waarin werd gevestigd:					
van 1/1 tot 21/3	7	9	8	6	4
van 22/3 tot 19/9	25	26	26	24	24
van 20/9 tot 31/12	14	12	11	12	13
Totaalaantal visweken	46	47	45	42	41

De in de volgende paragrafen vermelde uitkomsten zijn gebaseerd op ontvangsten en uitgaven welke als zodanig door de vissers zelf zijn opgegeven. Uitgaven voor de aanschaf van boten en motoren zijn buiten beschouwing gelaten, waartegenover een geschat afschrijvingsbedrag is opgevoerd; deze schatting is mede gebaseerd op in het verleden verrichte onderzoeken.

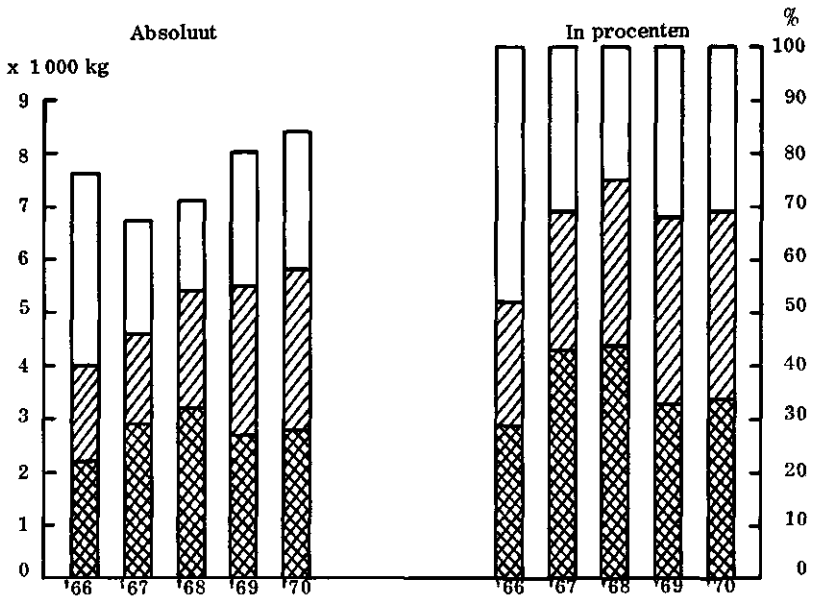
§ 2. Vangsten en besommingen

Zoals uit tabel 3 blijkt, varieerden de gemiddelde vangsten per visser in de onderzochte jaren van 6 500 tot 8 500 kg. De vangst van aal en paling steeg van 1966 tot 1968, doch lag in 1969 en 1970 weer op een wat

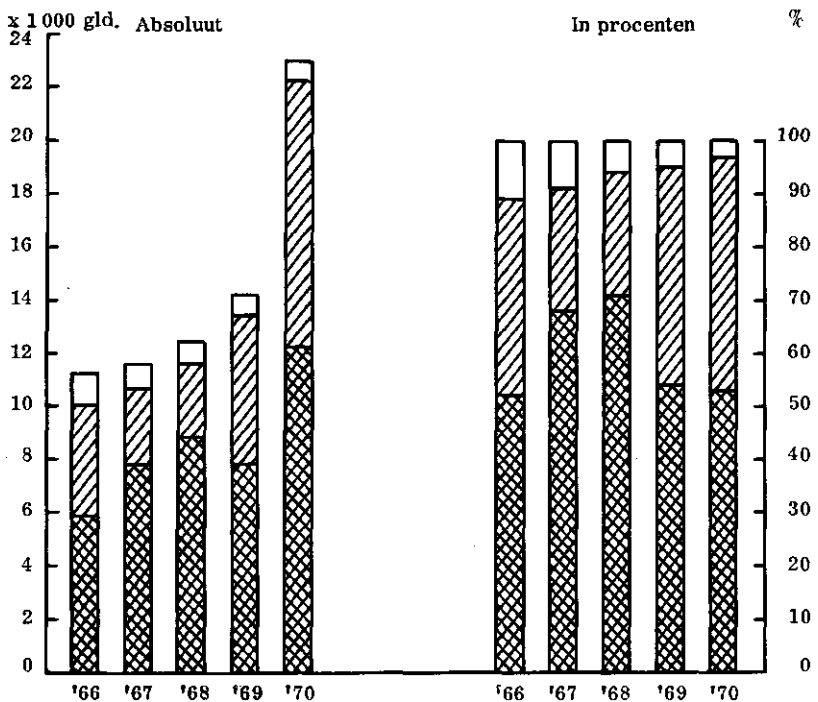
Tabel 3. Vangsten en besommingen gemiddeld per visser

	1966	1967	1968	1969	1970
Vangsten (kg):					
aal en paling	2 224 (30)	2 852 (43)	3 168 (45)	2 666 (33)	2 811 (35)
snoekbaars	1 772 (23)	1 731 (26)	2 187 (31)	2 813 (35)	2 992 (36)
overige	3 565 (47)	2 101 (31)	1 763 (24)	2 551 (32)	2 583 (29)
Totaal	7 561 (100)	6 684 (100)	7 118 (100)	8 030 (100)	8 386 (100)
Besommingen (gld.):					
aal en paling	5 857 (52)	7 860 (68)	8 764 (71)	7 719 (54)	12 159 (53)
snoekbaars	4 043 (36)	2 711 (24)	2 891 (23)	5 776 (41)	10 018 (43)
overige	1 259 (12)	936 (8)	769 (6)	721 (5)	759 (4)
Totaal	11 159 (100)	11 507 (100)	12 424 (100)	14 216 (100)	22 936 (100)
Gemidd. prijs (cts./kg):					
aal en paling	263	276	277	290	433
snoekbaars	228	157	132	205	335

Grafiek 1. Samenstelling van de gemiddelde vangst per visser naar vissoort

Grafiek 2. Samenstelling van de gemiddelde besomming per visser naar vissoort

14 □ = overige ▒ = paling ▨ = snoekbaars

lager niveau. De snoekbaarsvangsten lieten een vrij regelmatige stijging zien.

De totale besomming per visser steeg in de periode 1966-1969 geleidelijk, doch in 1970 trad plotseling een stijging van ruim 60% op in vergelijking met 1969. Zowel een hogere besomming van aal en paling als van snoekbaars waren daarvan de oorzaak. De overige vissoorten blijken slechts een gering gedeelte van de besomming uit te maken.

De belangrijk hogere aalbesomming blijkt veroorzaakt te zijn door een grote prijsstijging naast een geringe toeneming van de vangst. Deze prijsstijging hield verband met een algemene stijging van de aalprijzen als gevolg van de geringe aanvoer van aal en paling uit het IJsselmeer in 1970. Ook de kwaliteit van de Friese aal zou volgens mededelingen in de Commissie van Advies ad hoc zijn verbeterd. Voor snoekbaars was eveneens de prijs aanzienlijk hoger. Het blijkt dat het aandeel van aal en paling zowel in de vangst als in de besomming tot in 1968 toe nam, daarna echter weer daalde. Het aandeel van snoekbaars in de vangst is geleidelijk gestegen, terwijl het aandeel van snoekbaars in de besomming in 1967 en 1968 belangrijk kleiner, in 1969 en in 1970 echter groter was dan in 1966.

Een beeld van het prijsverloop wordt in grafiek 3 gegeven. Duidelijk blijkt de gunstige gang van zaken in 1970, waarbij moet worden opgemerkt, dat de prijsstijging van snoekbaars zich reeds in de loop van 1969 manifesteerde. Opvallend is dat de prijzen van aal uit de Friese binnenwateren aanzienlijk achter blijven bij de gemiddelde prijzen van fuikaal op de afslagen langs de IJsselmeerkust; met de beschikbare gegevens konden de oorzaken van dit verschil niet worden vastgesteld. Ook de prijs, die gemiddeld voor ingevoerde (verse) aal en paling werd betaald, lag belangrijk hoger dan de prijs die de Friese binnenvissers ontvingen; wel bleek er enige samenhang te zijn tussen de invoerprijs en de prijs op de IJsselmeerafslagen. Uit de grafiek blijkt voorts dat de gemiddelde uitvoerprijs ook weer belangrijk hoger was dan invoer- en afslagprijzen.

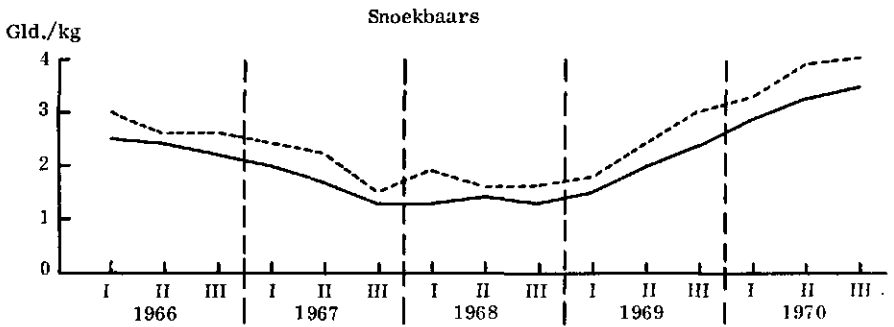
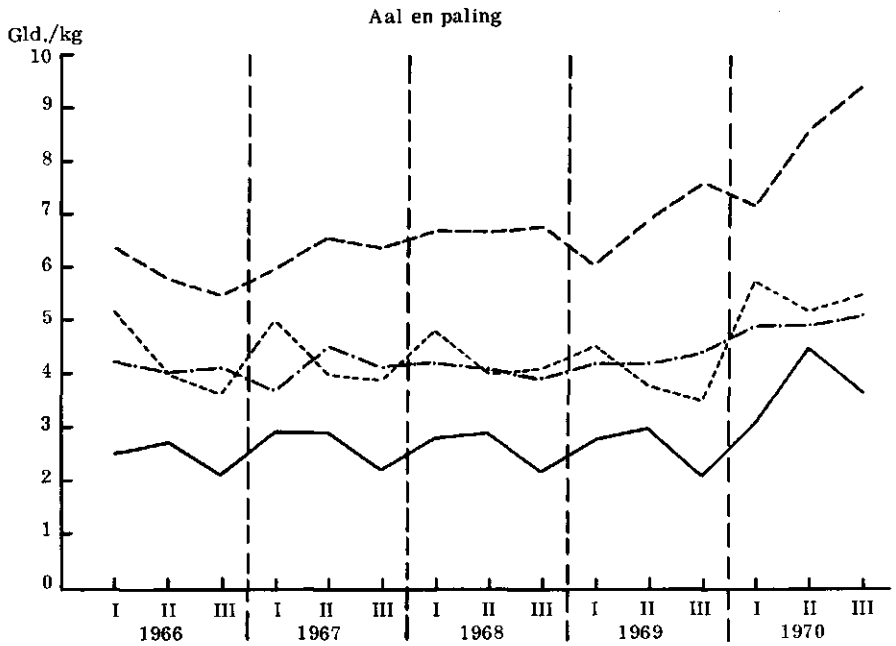
De prijs van snoekbaars is gemiddeld voor de Friese binnenvissers eveneens lager geweest dan op de IJsselmeerafslagen, doch bij deze vissoort was het verschil veel geringer. Wel opmerkelijk is dat het prijsverschil vrijwel constant bleef.

De besommingen per visser blijken onderling vrij grote verschillen te vertonen (zie tabel 4). De stijging van de gemiddelde besomming per visser in 1970 ging gepaard met een toeneming van de onderlinge verschillen.

In grafiek 4 zijn de besommingen per visser voor de individuele bedrijven nog eens weergegeven, doch daarbij gesplitst naar aal en paling en schubvis.

Het aandeel van schubvis in de totale besomming loopt bij de individuele bedrijven sterk uiteen, zoals uit tabel 5 blijkt. Het percentage schubvis vertoonde geen samenhang met de hoogte van de besomming, dat wil zeggen dat zowel bij bedrijven met een lage besomming als bij bedrijven met een hoge besomming het aandeel van de schubvis (vooral snoekbaars) afwisselend hoog of laag was.

Grafiek 3. Gemiddeld prijsverloop van aal en paling en van snoekbaars

I = periode van 1/1 t/m 21/3
 II = periode van 22/3 t/m 19/9
 III = periode van 20/9 t/m 31/12

— = Friese binnenvissers
 = IJsselmeer-afslagen
 - · - · = Ingevoerde aal en paling
 - - - = Uitgevoerde aal en paling

Tabel 4. Spreiding van het aantal vissers naar de besomming per visser

	Aantal vissers in:				
	1966	1967	1968	1969	1970
Met een besomming van:					
minder dan 5 000 gulden	1	-	-	-	-
5 000 - 10 000 "	10	9	7	3	1
10 000 - 15 000 "	1	3	2	15	5
15 000 - 20 000 "	1	3	4	9	5
20 000 - 25 000 "	2	1	1	-	9
25 000 - 30 000 "	-	-	-	1	3
meer dan 30 000 "	-	-	-	-	5
Totaal	15	16	14	28	28

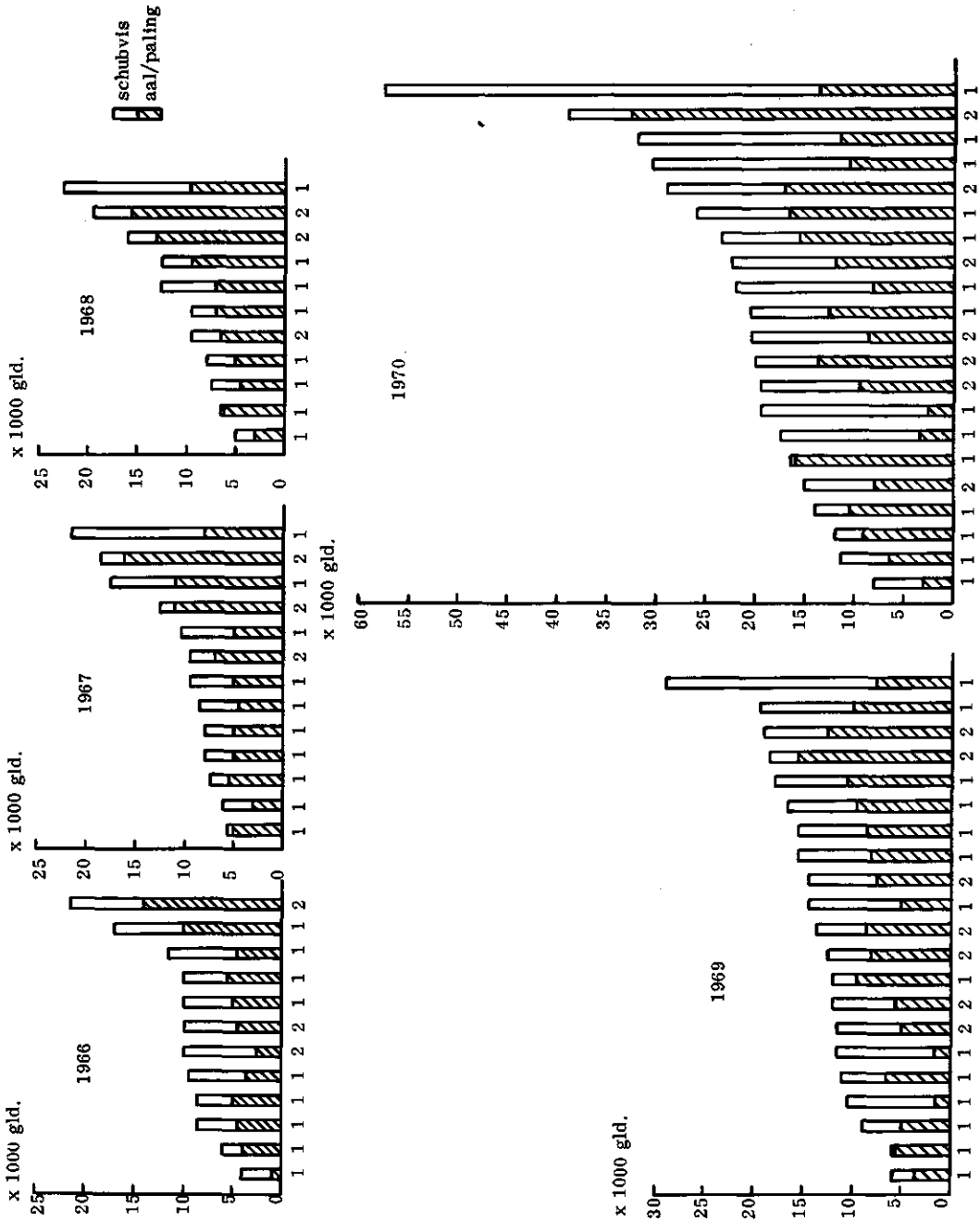
Tabel 5. Percentage schubvis in de besomming

	1966	1967	1968	1969	1970
Gemiddeld van alle bedrijven	48	32	29	46	47
(Aantal bedrijven)	(12)	(13)	(11)	(21)	(21)
Individuele bedrijven	75	62	57	87	87
	73	54	45	86	80
	61	46	41	74	76
	60	45	40	64	65
	52	44	37	58	65
	51	38	34	56	64
	47	36	31	50	60
	46	35	25	49	58
	42	29	19	49	53
	39	28	18	46	48
	35	15	6	45	46
	35	14		44	44
		8		43	42
				38	39
				35	37
				34	34
				33	32
				32	28
				22	26
				16	16
				3	1

§ 3. Kosten en arbeidsinkomen

De kosten van de binnenvissers zijn voor wat betreft de lopende uitgaven gebaseerd op opgaven van de deelnemers aan het onderzoek, waarbij moet worden opgemerkt dat in 1969 en 1970 van één bedrijf de kosten zeer onvolledig werden opgegeven, zodat in die jaren het gemiddelde van

Grafiek 4. Besomming per visser op de individuele bedrijven (Onder de kolommen het aantal vissers per bedrijf)

de overige 20 bedrijven is vermeld. De totale kosten, zijnde de som van lopende uitgaven en een getaxeerd afschrijvingsbedrag, laten in de laatste jaren een aanzienlijke stijging zien (zie tabel 6).

Tabel 6. Gemiddelde besomming, kosten en arbeidsinkomen per visser (gld.)

	1966	1967	1968	1969	1970
Besomming	11 159	11 507	12 424	14 216	22 936
Lopende uitgaven:					
boten	268	375	373	466	727
netten, garens e.d.	747	807	801	1 251	1 861
pacht en vergunningen	272	272	438	417	448
diverse kosten	200	209	120	265	307
Totaal	1 487	1 663	1 732	2 399	3 343
Taxatie afschrijvingen	205	220	235	250	265
Totale kosten	1 692	1 883	1 967	2 649	3 608
Arbeidsinkomen	9 467	9 624	10 457	11 567	19 328

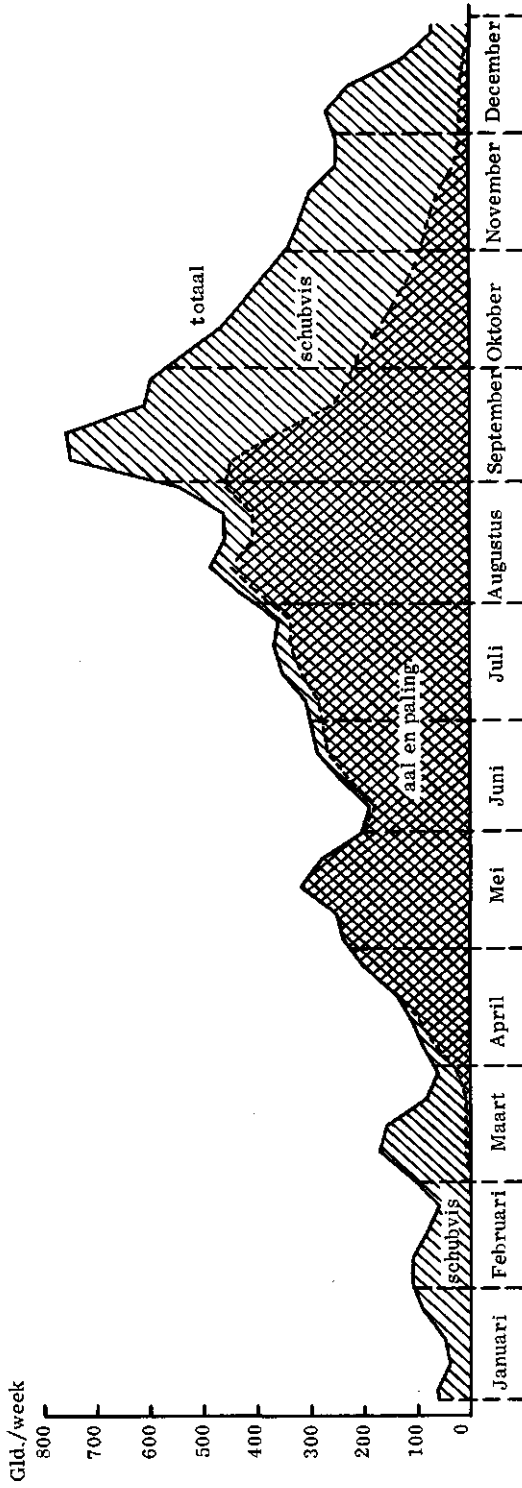
Omtrent de oorzaken van deze kostenstijging moet in de eerste plaats worden gewezen op de algemene stijging van het prijspeil. Bovendien had een aantal binnenvissers, met het oog op een wijziging van de wettelijk voorgeschreven maaswijdte voor staande netten die zij op korte termijn verwachtten, reeds nieuwe netten aangeschaft. Met de beschikbare gegevens was het echter niet mogelijk het juiste bedrag van deze aankopen, die voor het grootste gedeelte als een investering zouden moeten worden beschouwd, vast te stellen. Daardoor is de kostenstijging, zoals deze in de cijfers tot uiting komt, waarschijnlijk enigszins geflatteerd.

In tabel 7 is een indruk gegeven van de spreiding van de kosten per visser; deze blijkt vrij aanzienlijk te zijn geweest. In 1969 en 1970 zijn de verschillen tussen de kosten per visser toegenomen.

Tabel 7. Spreiding van de bedrijven naar de totale kosten per visser

	Aantal bedrijven in:				
	1966	1967	1968	1969	1970
Met totale kosten per visser van:					
minder dan 1 000 gulden	1	1	-	1	1
1 000 - 1 500 "	3	4	4	4	2
1 500 - 2 000 "	4	2	4	4	3
2 000 - 2 500 "	3	3	-	2	1
2 500 - 3 000 "	1	2	1	5	4
3 000 - 5 000 "	-	1	2	4	6
meer dan 5 000 "	-	-	-	1	4
Totaal	12	13	11	21	21

Grafiek 5. Besomming per visser per week (voortschrijdend 2-weeks gemiddelde, 1966 t/m 1970)

Het gemiddelde arbeidsinkomen per visser (tabel 6), dat berekend werd als het verschil tussen besomming en kosten per visser, blijkt in de periode 1966-1969 langzaam te zijn toegenomen, terwijl in 1970 een aanzienlijke stijging optrad. De spreiding was ook wat betreft het arbeidsinkomen per visser vrij aanzienlijk, terwijl de bedragen in de laatste jaren grotere verschillen vertoonden (tabel 8).

Tabel 8. Spreiding van de bedrijven naar het arbeidsinkomen per visser

	Aantal bedrijven in:				
	1966	1967	1968	1969	1970
Met een arbeidsinkomen per visser van:					
minder dan 5 000 gulden	2	2	2	2	-
5 000 - 10 000 "	8	7	4	6	2
10 000 - 15 000 "	-	2	3	8	7
15 000 - 20 000 "	2	2	1	4	6
20 000 - 30 000 "	-	-	1	1	4
meer dan 30 000 "	-	-	-	-	2
Totaal	12	13	11	21	21

§ 4. Schommelingen in vangsten en besommingen in de loop van het jaar

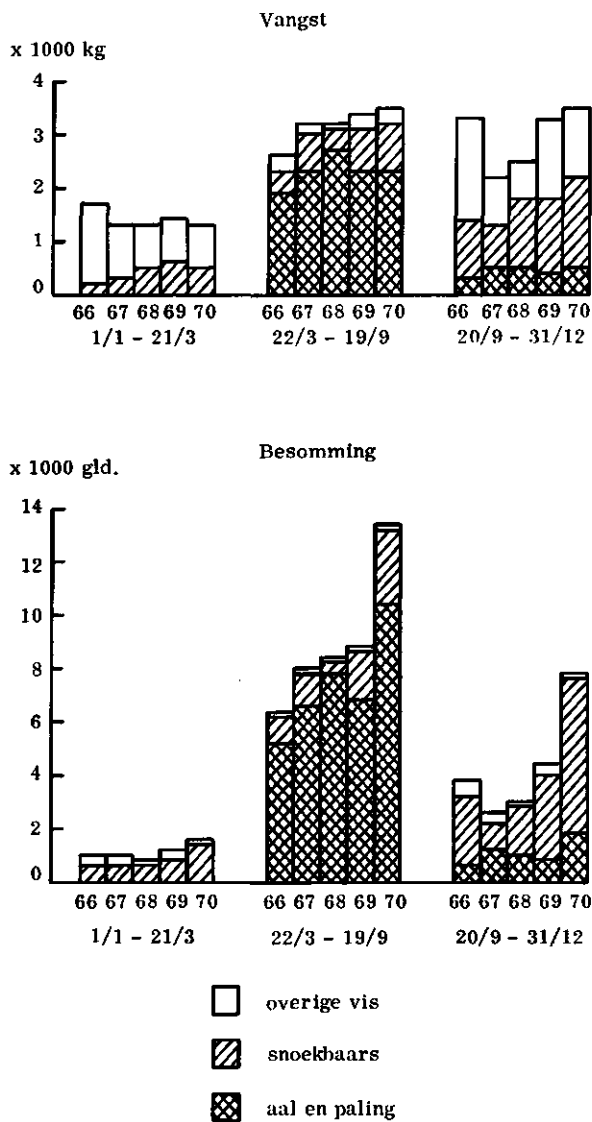
Uit een opstelling van de besomming per week (zie grafiek 5) blijkt duidelijk het seizoenmatige karakter van de beroepsbinnenvisserij; in de wintermaanden januari tot en met maart bevindt de besomming zich op een laag niveau, waarna in de periode april-september de besomming geleidelijk stijgt om nadien weer af te nemen. Gemiddeld over de jaren 1966 tot en met 1970 werd in het tweede halfjaar ongeveer 75% van de totale besomming behaald. Binnen het tweede halfjaar werd in een periode van ongeveer drie maanden (eind juli-eind oktober) reeds de helft van de jaarbesomming verkregen.

Uit de grafiek blijkt voorts dat de aalbesommingen vallen binnen de periode april-november, terwijl in de perioden januari-maart en september-december die van schubvis belangrijk is. Van deze schubvis is overigens snoekbaars de vissoort met verreweg de hoogste besomming. Een en ander blijkt nog eens duidelijk uit grafiek 6, waarin een overzicht is gegeven van de samenstelling van vangsten en besommingen in de winterperiode (1 januari t/m 21 maart), de zomerperiode (22 maart t/m 19 september) en de najaarsperiode (20 september t/m 31 december).

§ 5. Het vistuig en de vangsten

Naast gegevens betreffende besommingen en kosten zijn door de vissers aan het LEI ook gegevens verstrekt ten aanzien van het gebruikte

Grafiek 6. Gemiddelde vangst en besomming per visser per periode

vistuig. In tabel 9 zijn op basis hiervan gegevens vermeld over het gemiddeld per man gebruikte vistuig. Met een onderbreking in 1968 blijkt het aantal aalfuiken per visser langzaam toe te nemen, terwijl ook de hoeveelheid staande netten per man voor de snoekbaarsvisserij in de loop der jaren groter werd.

Tabel 9. De hoeveelheid vistuig gemiddeld per visser per dag vissen (Tussen haken het laagste en het hoogste cijfer)

	Aantal aalfuiken zomerseizoen (22/3-19/9)	Gem. aantal perkjes staande netten (à + 84 m)	
		winter	najaar
		(1/1-21/3)	(20/9-31/12)
1966	38 (7- 82)	14 (6-24)	13 (6-19)
1967	44 (14- 76)	13 (5-19)	13 (6-19)
1968	35 (12- 62)	13 (6-22)	13 (5-19)
1969	46 (15-120)	16 (5-31)	16 (5-25)
1970	48 (16-120)	17 (5-36)	16 (5-19)

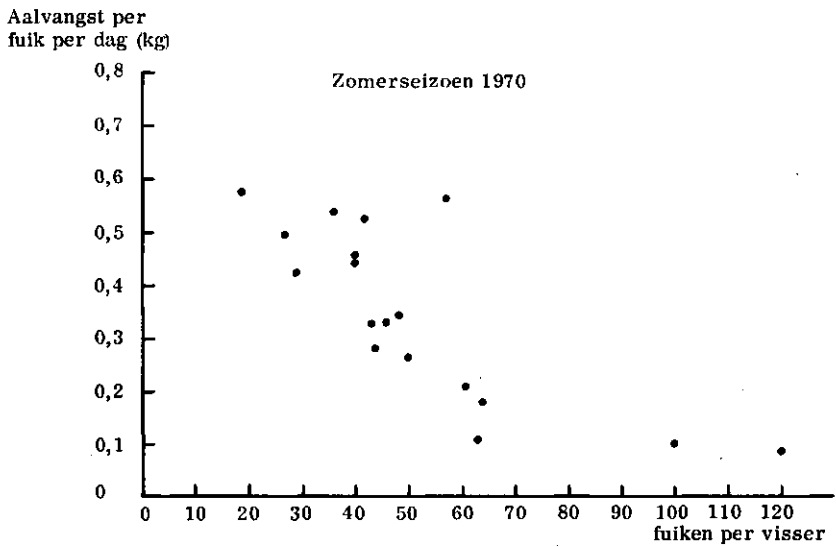
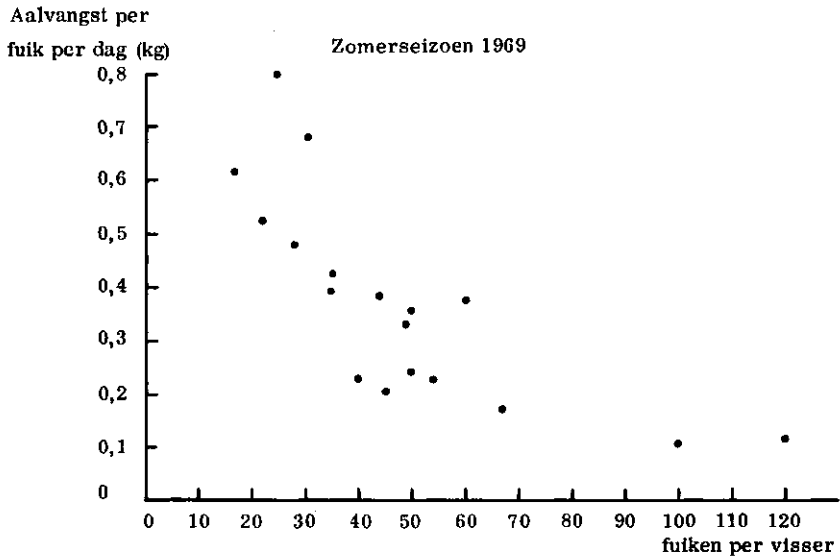
De gemiddelde vangst met aalfuiken per fuik (ongeacht soort en grootte van de fuik) per dag (zie tabel 10) blijkt opvallend constant te zijn geweest, echter met uitzondering van 1968 toen de vangsten zeer groot waren. De vangst van snoekbaars per eenheid netwerk per dag blijkt van 1966 tot 1970 geleidelijk op te lopen, waarbij ook in dit opzicht het najaar van 1968 relatief hoge vangsten laat zien.

Tabel 10. Vangsten ten opzichte van het gebruikte vistuig

	Gemiddelde aalvangst (kg) per fuik per dag zomerseizoen (22/3-19/9)	Gemiddelde snoekbaarsvangst (kg) per perkje staande netten per dag	
		winter	najaar
		(1/1-21/3)	(20/9-31/12)
1966	0,29	0,64	1,18
1967	0,28	0,61	1,57
1968	0,43	1,09	2,37
1969	0,30	1,46	1,63
1970	0,30	1,54	1,68

Uit tabel 11 blijkt dat de aalvangsten per visser per dag van 1966 tot 1970 met 28% zijn toegenomen. Deze toeneming was geleidelijk, met uitzondering van het jaar 1968, waarin de vangsten relatief hoog waren als gevolg van het gunstige resultaat per fuik. In de snoekbaarsvangsten per visser per dag is eveneens een stijgende tendentie waar te nemen.

Grafiek 7. Samenhang tussen aalvangst gemiddeld per fuik per dag en aantal fuiken gemiddeld per visser per dag vissen

Tabel 11. Gemiddelde vangsten per visser per dag vissen

	Aal en paling (kg) zomerseizoen (22/3-19/9)	Snoekbaars (kg)	
		winter (1/1-21/3)	najaar (20/9-31/12)
1966	11,1	9,0	15,5
1967	12,3	8,0	20,0
1968	15,1	14,5	32,0
1969	13,5	22,5	25,5
1970	14,2	26,0	26,0

De eventuele samenhang tussen variaties in vangsten en die in het aantal gebruikte fuiken per dag is onderzocht, maar dit onderzoek leverde weinig resultaat op. Vermoedelijk is de aard van de verschillende wateren, die door de beroepsbinnenvissers in Friesland worden bevist, zo uiteenlopend, dat het optimale aantal fuiken bij de verschillende vissers sterk uiteen kan lopen. In grafiek 7 is genoemde samenhang weergegeven. Uit deze grafiek blijkt wel enig verband in die zin, dat de vangst per fuik terugloopt naarmate per visser meer fuiken te water staan.

Onderzoekingen betreffende de samenhang tussen de hoeveelheid staande netten en de daarmee gevangen hoeveelheden snoekbaars, leverden geen bruikbare resultaten op. Bovendien was de hoeveelheid staande netten per visser in veel gevallen gelijk, zodat een vergelijking van de individuele vangsten met de hoeveelheid netten per visser weinig zinvol bleek.

§ 6. Indexcijfers van het prijsverloop van aal en paling en snoekbaars in vergelijking met de prijsontwikkeling van nettengarens

In tabel 12 is een indruk gegeven van het prijsverloop van de twee voor de binnenvisserij belangrijkste vissoorten, n.l. aal / paling en snoekbaars, in vergelijking met het prijsverloop van garens voor de fuikenvisserij. Tot in 1969 stegen de prijzen van garens sterker dan die van de verkochte vis; in 1970 daarentegen was de ontwikkeling juist andersom.

Vermeldenswaard is het belangrijke verschil in prijsverloop van garens voor de binnenvisserij en die voor de zeevisserij. Deze laatste garens zijn in de periode 1966-1970 zelfs in prijs gedaald.

Tabel 12. Prijsindexcijfers (1966 = 100)

	1966	1967	1968	1969	1970
Aal en paling (aangevoerd door Friese binnenvissers)	100	105	105	110	165
Snoekbaars (<i>idem</i>)	100	69	58	90	147
Nylongaren voor fuiken	100	117	121	130	130
Nylongaren zeevisserij	100	87	83	85	90

Summary

Total output of the inland fisheries in the Friesland Province in 1970 can be estimated at one million guilders. Within that province professional fishing is carried out on an area of 37,000 acres of fishing-water, trap-nets and gill-nets being the usual fishing gear.

The most important species caught are eel and pike-perch. Average catches and proceeds per fisherman are shown in table I.

Table I. Average catches and gross receipts per fisherman in the Frisian inland fisheries

	1966	1967	1968	1969	1970
Catch (kilograms):					
Eel	2,224	2,852	3,168	2,666	2,811
Pike-perch	1,772	1,731	2,187	2,813	2,992
Other	<u>3,565</u>	<u>2,101</u>	<u>1,763</u>	<u>2,551</u>	<u>2,583</u>
Total	<u>7,561</u>	<u>6,684</u>	<u>7,118</u>	<u>8,030</u>	<u>8,386</u>
Gross receipts (guilders):					
Eel	5,857	7,860	8,764	7,719	12,159
Pike-perch	4,043	2,711	2,891	5,776	10,018
Other	<u>1,259</u>	<u>936</u>	<u>769</u>	<u>721</u>	<u>759</u>
Total	<u>11,159</u>	<u>11,507</u>	<u>12,424</u>	<u>14,216</u>	<u>22,936</u>

The situation in 1970 underwent a favourable development as a result of rising prices. The higher eel prices can be connected with declined landings of eel from the Lake IJssel as a result of a governmental ban on trawling in this lake. The increased prices of pike-perch could be caused possibly by favourable export-conditions.

In spite of this favourable development the prices of eel and pike-perch were lagging behind the auction-prices along the Lake IJssel's shore. The Frisian inland fishermen's catch is usually sold directly to wholesalers.

Costs, as in most branches of industry, kept rising in the inland fishing industry. Approximately 16% of the gross receipts had to be destined to meet costs as can be concluded from the figures in table II. In the same table the average net income per fisherman is calculated.

Table II. Average gross receipts, costs and net income per fisherman in the Frisian inland fisheries (guilders)

	1966	1967	1968	1969	1970
Gross receipts	11,159	11,507	12,424	14,216	22,936
Costs:					
Boats (depreciation included)	473	595	608	716	992
Nets, yarn, etc.	747	807	801	1,251	1,861
Rent and licenses	272	272	438	417	448
Other costs	200	209	120	265	307
Total costs	1,692	1,883	1,967	2,649	3,608
Net income	9,467	9,624	10,457	11,567	19,328

The fisherman's net income was earned for the greater part in summer and autumn. Half of the earnings arose from the period between the end of July and the beginning of November. Catches of eel were concentrated in the period April–November while pike–perch and other scale-fish were caught for the greater part in the last four months of the year and to a substantially smaller extent in the first three months.

An examination of the catches in relation to the gear used did not result in a clear picture of the optimum amount of fishing gear per fisherman. Probably the structure of the individual fisherman's fishing-water varies within a wide range and this structure tends to have a great influence on the optimum amount of gear. The only result of this examination is the idea that eelcatches per trap-net tend to diminish when a greater number of trap-nets are used per fisherman.